
Rozumice, st. C, gm. Kietrz, woj. opolskie

Informator Archeologiczny : badania 32, 11-12

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

atlantyckiego (Ertebølle). Można je zatem uznać za odrębne stanowisko archeologiczne. Badania sondażowe prowadzono także w innych częściach stanowiska. Najczęściej przynosiły rezultat negatywny. Należy stwierdzić, że stanowisko nr 18 zostało przebadane i nie ma obecnie przesłanek do obejmowania go szczególnym nadzorem służb konserwatorskich. Dotyczy to również użytkowanej w dalszym ciągu żwirowni na tym stanowisku.

ROZUMICE, st. C, gm. Kietrz, woj. opolskie

- obozowiska kompleksu mikroodłupkowego (dolny i środkowy paleolit)
- obozowisko środkowopaleolityczne z techniką mustierską
- obozowisko kultury graweckiej (górny paleolit)
- zespoły typu Wilno (schyłkowy paleolit)
- obozowisko kultury komornickiej (mezolit)
- osada kultury sznurowej (schyłkowy neolit)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w okresie od 3 sierpnia do 1 września przez Eugeniusza Foltyna. Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 60 m².

Celem badań było uściślenie pozycji stratygraficznej materiałów w górnej części piaskowni. Chodziło także o wyznaczenie zasięgu poziomów kulturowych.

Podczas trwania badań wykopaliskowych założono trzy wykopy. Sytuacja stratygraficzna w wykopach w dnie piaskowni była zasadniczo analogiczna do tej obserwowanej przed rokiem w wykopie II/97.

Dolnopaleolityczne artefakty zalegały, zdeponowane po krótkim transporcie, na dwóch poziomach: w piaskach i żwirach z toczącami ilastymi warstwowanych przekątnie riplemarkowo, w piaskach i żwirach warstwowanych przekątnie i horyzontalnie oraz w piaskach i iłach o warstwowaniu przekątnym riplemarkowym, zawierających toczące ilaste.

Materiały krzemienne obu poziomów należą do tej samej tradycji kulturowej. Reprezentują one tzw. kompleks mikroodłupkowy. Inwentarz liczy 110 zabytków: rdzenie, odłupki, wióry, 26 narzędzi, zgrzebła, odłupków retuszowanych, narzędzi zębato-wnękowych, narzędzi typu górnopaleolitycznego. Ich chronologię wstępnie można ustalać na okres poprzedzający nasunięcie się lądolodu piętra Odry.

Trzeci wykop usytuowano na krawędzi wybierzyska. Stanowi on dalszy ciąg, od północy, wykopu I/97. Wydobyto 674 wyroby. Wśród nich są zabytki kultur: komornickiej (trójkąty, półtylczaki typu Komornica, skrobacze, rylcowce, ciosak), zespoły typu Wilno (liściak Lyngby, liściak ahrensburški, liściak świderski), graweckiej (półtylczak, mikropółtylczak wkłęsły), środkowopaleolityczne (zgrzebła, ostrza pseudolewalskie). Godne podkreślenia jest, iż materiały, które w wykopie I/97 występowały w zmieszaniu, w tegorocznym wykopie do pewnego stopnia oddzielały się stratygraficznie.

Nie ulega wątpliwości, że najbardziej znaczących odkryć dokonano w wykopie I/97/98. Wykop ten pogłębiono o 1 metr, obejmując badaniami spąg warstwy piasków i żwirów równolegle warstwowanych i warstwę piasków i żwirów warstwowanych przekątnie tabularnie i horyzontalnie z wytrąceniami związków Fe. Na granicy tych warstw natrafiono na poziom środkowopaleolityczny z techniką mustierską. Łącznie wydobyto 41 zabytków - rdzeń krążkował, odłupki, formę techniczną, 10 narzędzi, głównie odłupków retuszowanych i ostrzy pseudolewalskich. W warstwie piasków i żwirów warstwowanych przekątnie tabularnie i horyzontalnie z wytrąceniami związków Fe na głębokości 210-230 cm (295,66 m n.p.m.) na jednej z powierzchni erozyjnych zaznaczających się w jej obrębie wystąpiło skupisko (wieniec?) kamieni różnego pochodzenia (ogładzone, ostrokrawędziste). Miało ono kształt ćwierćkola rozłożonego na linii wschód - południowy zachód, otaczającego pustą przestrzeń po stronie południowo-wschodniej. Między kamieniami odsłonięto dwa średniej wielkości skupienia czarnej substancji, przypominające plamy węglowe i liczne wyroby krzemienne. Były to: rdzeń, odłupki, wiór, 14 narzędzi, niemal wyłącznie zgrzebła i odłupki retuszowane. Uwagę zwraca obecność formy bifacialnej (zgrzebła lub ostrza). Niewykluczone, że mamy tutaj pozostałość

konstrukcji wzniesionej ręką człowieka w rodzaju zasłony od wiatru lub szalasu. Poziomy kulturowe środkowopaleolityczne odpowiadają wiekowo schyłkowi piętra Odry.

Po dwóch latach badań wiadomo, że osady stanowiska C kryją w układzie stratygraficznym i w zmieszaniu materiały kultur: ceramiki sznurowej, komornickiej, zespół typu Wilno, graweckiej, środkowopaleolitycznych, kompleksu mikroodłupkowego. Niestety nadal ma miejsce dzikie pobieranie piasku. Nie udało się bowiem na trwałe zamknąć dostępu do piaskowni.

Materiały i dokumentacja będą przekazane do Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w 1998 r.”.

Badania będą kontynuowane.

RYBNIKI, st. Stroma Górka, gm. Wasilków, woj. podlaskie, AZP 34-86

- kopalnie krzemienia z paleolitu i epoki brązu

Badania przeprowadzone przez mgr. Marka Zalewskiego (Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie). Finansowane przez Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Pierwszy sezon badań.

Celem badań było rozpoznanie śladów osadnictwa, uchwyconego wcześniej podczas rozpoznania powierzchniowego ostańca morenowego położonego w obrębie zabagnionej doliny rzeczki Krzemianka. Badania miały charakter sondażowy z tego względu, że prowadzenie były na terenie rezerwatu przyrody.

W trzech wykopach sondażowych uchwycono materiały krzemienne, które świadczyć mogą o osadnictwie oraz płytki szyb jamowy związany z doraźną eksploatacją krzemienia. Materiały podobne są do tych z Rybnik - „Krzemianki”.

Interesujące jest tu przede wszystkim zlokalizowanie kolejnego (czwartego już) miejsca eksploatacji krzemienia w Puszczy Knyszyńskiej i coraz bardziej wyraźnie rysującego się zagłębia górniczego funkcjonującego w epoce brązu.

Pojedyncze zabytki z paleolitu świadczą, że teren penetrowany był również w tej epoce.

Materiały znajdują się w Państwowym Muzeum Archeologicznym.

Badania będą kontynuowane.

Sekursko, st. 1, gm. Żytno, woj. częstochowskie, AZP 85-53- patrz: wczesna epoka żelaza

SMARDZOWICE, st. 1, gm. Skała, woj. krakowskie

- obozowisko paleolityczne
- ślady osadnictwa kultury ceramiki wstęgowej rytej (neolit)
- kompleks lendzielsko-półgarni (późny neolit)

Sondażowe badania wykopaliskowe, przeprowadzone w okresie od 26 lipca do 17 sierpnia przez doc. dr. hab. Jacka Lecha (Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa) we współpracy z Ojcowskim Parkiem Narodowym. Finansował IAI PAN i Ojcowski Park Narodowy. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 0,68 ara.

Stanowisko położone jest na kulminacji zabudowanej z wapienia Góry Koronnej, na granicy Ojcowa (lasu Ojcowskiego Parku Narodowego) i Smardzowic. Jego funkcje wynikały przede wszystkim ze związków z osadnictwem w Jaskini Ciemnej, znajdującej się w masywie Góry Koronnej.

Stanowisko znane i penetrowane powierzchniowo od dawna w związku z badaniami w Jaskini Ciemnej. Systematyczne badania powierzchniowe w latach 1976-1980 (J. Lech, E. Rook, F.M. Stępiński, „Sprawozdania Archeologiczne”, t. 36:198, s. 239, poz. 174 + ryc. 1 i s. 240).

Celem podjętych w 1998 roku badań sondażowych było rozpoznanie charakteru osadnictwa neolitycznego na tym stanowisku, grubości pokrywy lessowej oraz stwierdzenie obecności lub